

FRSI FUNDACJA
ROZWOJU
SPOŁECZEŃSTWA
INFORMACYJNEGO

12 MIESIĘCY TEMATYCZNYCH Z LABIB.PL

OK, Google! Fake newsy i postprawda, czyli na co uważać w kontaktach z AI i nie tylko

Marta Kostecka

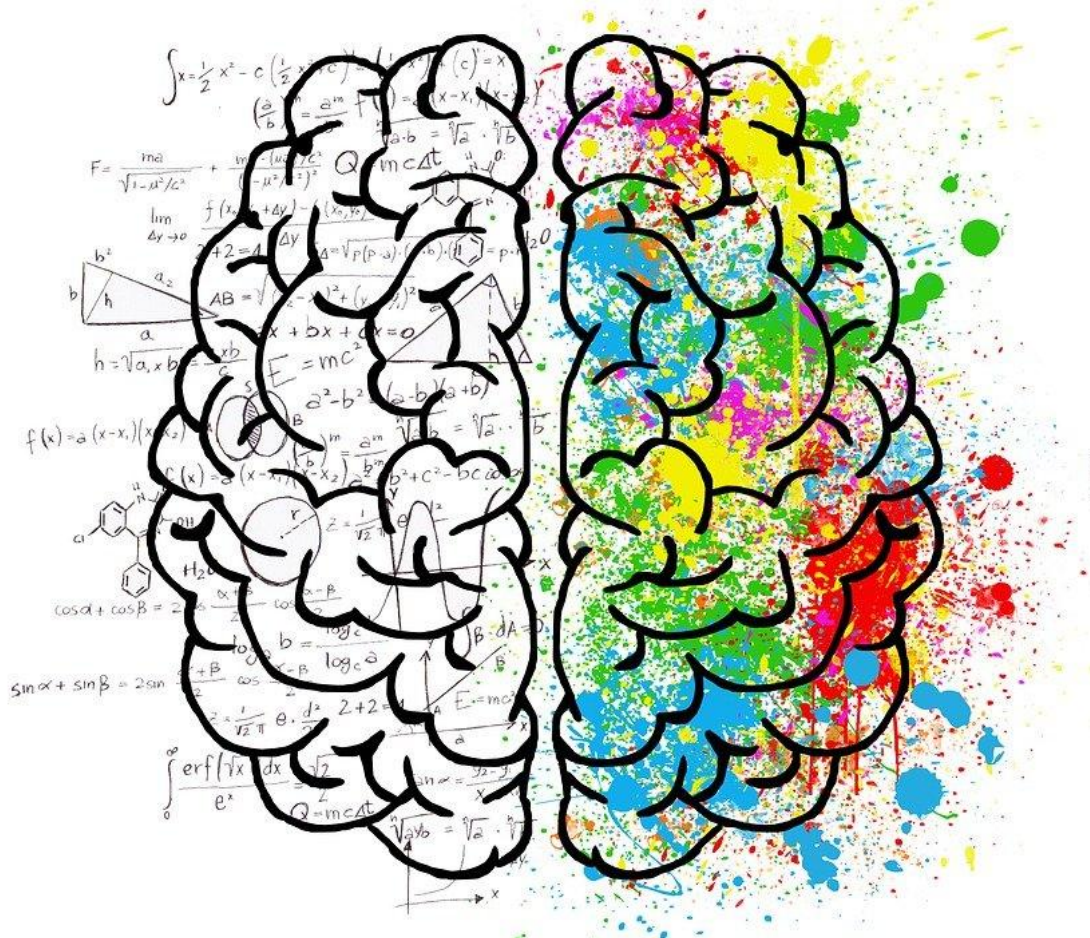
Polonistka, bibliotekarka, specjalistka ds promocji,
aktywistka społeczna i trenerka edukacji
informacyjnej, medialnej i cyfrowej oraz
edukatorka kulturalna.

*“internet [to] kolejne odnowienie mitu
aleksandryjskiego, próba stworzenia biblioteki
uniwersalnej, gromadzącej całą pamięć ludzkości
wyrażoną we wszystkich napisanych tekstach i
zebranych pod jednym, tym razem elektronicznym
adresem”*

“Magazine Litteraire” 1996

A miało być tak pięknie....

PŁYTKI UMYSŁ JAK INTERNET WPŁYWA NA NASZ MÓZG

Nicholas Carr

NOMINACJA
DO NAGRODY
PULITZERA 2011
NOMINACJA
DO NAGRODY
LITERACKIEJ
PEN Center
USA 2011

FRSI FUNDACJA
ROZWOJU
SPOŁECZEŃSTWA
INFORMACYJNEGO

12 MIESIĘCY TEMATYCZNYCH Z LABIB.PL

Trudne słowa na dziś

POSTPRAWDA

AI (artificial intelligence =
sztuczna inteligencja)

BAŃKA INFORMACYJNA

CLICKBAIT

FAKE NEWS

DEEP FAKE

DARK WEB/DEEP WEB

PIKSEL FACEBOOKA

Co wie o Tobie telefon?

POSTPRAWDA

Postprawda (ang. *post-truth*) – sytuacja, w której fakty są mniej istotne w kształtowaniu opinii publicznej niż odwołania do emocji i osobistych przekonań

(Wikipedia)

“Ludzie mają
opinie, a nie
wiedzę”

[Można panikować](#)

Monopolizacja internetu

Za to co jest
“za darmo”
w rzeczywistości
płacimy...

Data is new oil
(dane to nowa ropa)

Cookies Pixels and Similar Technologies

- Operating system
- Language and time zone
- Connection type
- Web browser
- First Facebook page
- External referral URL
- Browser window dimensions
- User ID
- "Keep me logged in" status
- Consecutive log-ins
- Time at which the user logged in
- Session number
- Session secret
- Second browsing
- Full referrer URL
- User's chat state
- User's channel partition
- Locality
- Responsiveness of the site
- Action performed by the user on the site
- Encrypted user ID
- Browser ID
- Connections to the Facebook chat server

<https://technogadzet.pl/facebook-uznal-reklame-cebuli-za-zbyt-seksowna/>

"Świat newsów dąży do szybkości,
a szybkość ma taki związek z prawdą, jak
fast foody z prawdziwym jedzeniem"

Marcel Woźniak

j.k.

<https://www.facebook.com/243993618975242/posts/4511035098937718/>

<https://www.facebook.com/fakenews.polska>

PRZYDATNE NARZĘDZIA

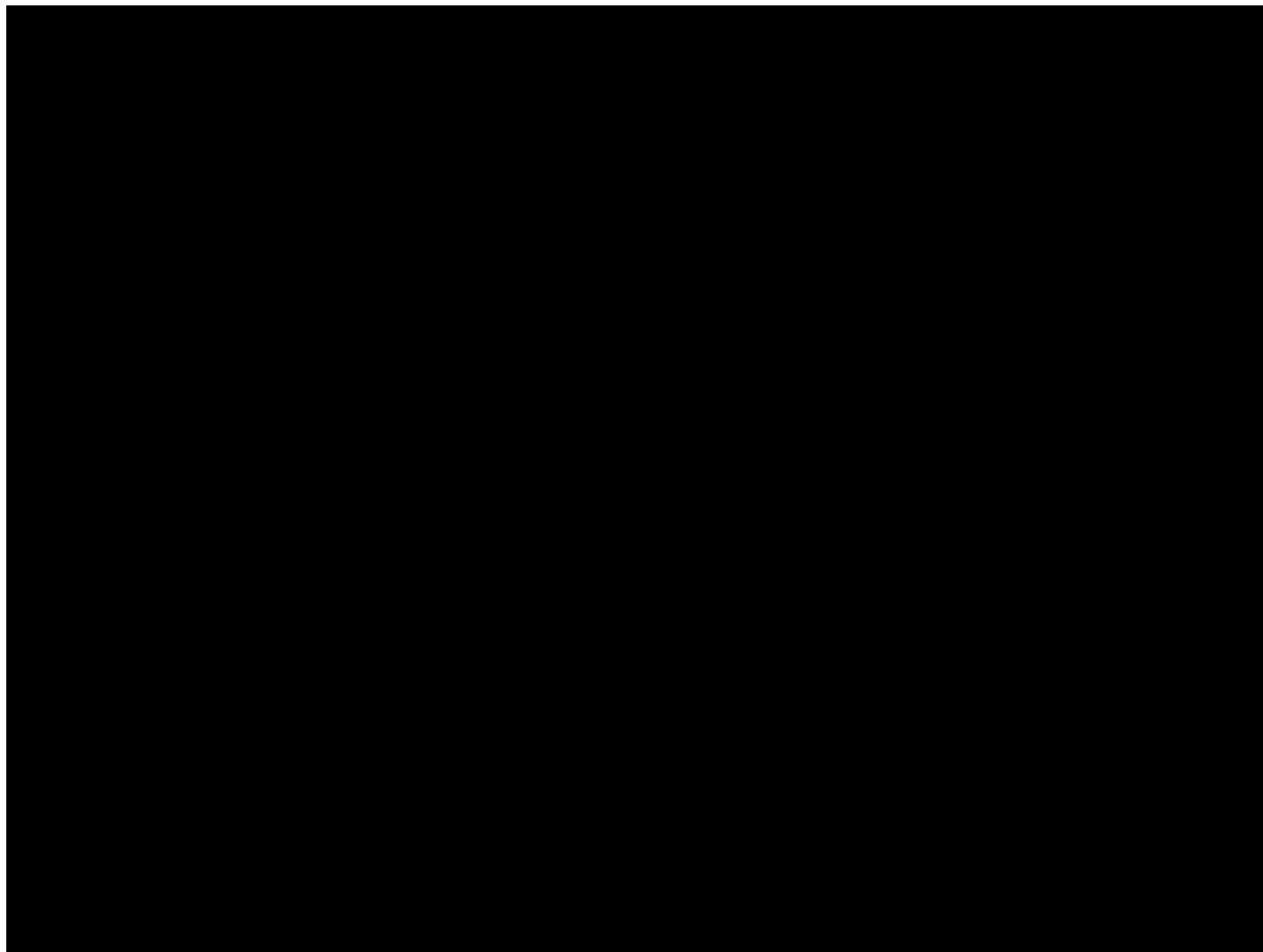
Na stronie FotoForensics można przeanalizować poziom kompresji zdjęcia, żeby wykryć manipulacje:
fotoforensics.com

<https://vod.sektor3-0.pl/videos/festiwal-2020/jak-samodzielnie-weryfikowac-tresci-w-internecie-narzedzia-i-praktyka/?wpvsopen=1>

Deep fake

Reface App

DEEP WEB / DARK NET

Co wie o Tobie telefon?

Materiały edukacyjne

- FakeNews.pl
- Panoptikon
- filmy na YouTube i VOD
- biblioteki!

- Ingerencje w prywatność
- Dyskryminacja i wykluczenie
- Błędy systemu
- Wzrost lęku, erozja zaufania
- Maskowanie zamiast rozwiązywania problemów
- Rozproszenie odpowiedzialności i bierność
- Przymus zamiast etyki

FUNDACJA
PANOPTYKON

<https://panoptykon.org/>

- Seria spotkań Jakuba Szamałka

<https://www.facebook.com/events/124155619953977>

6

- O aplikacji STOP COVID

<https://panoptykon.org/czy-instalowac-protego-safe>

I już bardziej specjalistyczne

- <https://panoptykon.org/wiadomosc/spotkajmy-sie-online>

Rola i funkcja biblioteki w tym wszystkim?

- Gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych;
- Obsługa użytkowników, czyli:
  - udostępnianie zbiorów,
  - prowadzenie **działalności informacyjnej**,
  - współdziałanie z archiwami w zakresie działalności informacyjnej,
- Prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej, naukowo-badawczej, wydawniczej, **edukacyjnej**, popularyzatorskiej i instrukcyjno-metodycznej

Art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. z 2019 r. poz. 1479)

“Internet to swoisty labirynt, po którym trzeba umieć poruszać się, by dotrzeć do celu. Niezbędna jest więc współczesna nić Ariadny - czyli dobra edukacja informacyjna”

Dorota Bazuń, Beata Trzop “Edukacja informacyjna jako element procesu kształtowania się społeczeństwa informacyjnego w Polsce” 2004

http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Dydaktyka_Informatyki/Dydaktyka_Informatyki-r2004-t1/Dydaktyka_Informatyki-r2004-t1-s68-81/Dydaktyka_Informatyki-r2004-t1-s68-81.pdf

Książki

- Jakub Szamałek trylogia “Ukryta sieć”
- Matt Taibbi “Nienawiść sp. z o.o. Jak dzisiejsze media każą nam gardzić sobą”
- Alex Boese “Fake newsy i inne fałszerstwa od Średniowiecza do XXI wieku”
- Nick Bilton “Król darknetu. Polowanie na genialnego cyberprzestępcę”
- MIEJSCE NA TWOJĄ PROPOZYCJĘ :)

Filmy

- The Social Dillema (Netflix)
- The Social Network
- jednego tytułu nie pamiętam :)
- MIEJSCE NA TWOJĄ PROPOZYCJĘ :)

Dbajmy o siebie!

Doomscrolling (ang. doom - zagłada)
nadmierna konsumpcja negatywnych
wiadomości online, która bardzo źle się
odbija na psychice. Nie róbmy sobie sami
źle :)

Technologie mają
służyć człowiekowi,
a nie odwrotnie